

Energinen elintarvikeala

Leena Hyrylä

Kaakkois-Suomen ELY-keskus

11.3.2021

Sisältö:

- Elintarvikkeiden ja juomien valmistusta numeroiden valossa
- Taloudellista tilannetta
- Näkymiä
- Mistä tukea ja rahoitusta

Raportit ja katsaukset löytyvät:

www.tem.fi/toimialapalvelu/elintarvikeala

Elintarviketeollisuuden (TOL 10 ja 11) avainlukuja

Suomen suurin kulutustavaroiden valmistaja ja neljäksi suurin teollisuudenala metalli-, metsä- ja kemianteollisuuden jälkeen

Hyvä ruokavuosi ja ennätysellinen vientivuosi 2019, kunnes...

- Liikevaihto 11,2 mrd. €, kasvua 1 %
- Tuotannon jalostusarvo 2,6 mrd. €, kasvua 2 %
- Vienti 1,75 mrd. €, kasvua 13 % + kansainvälinen liiketoiminta

- Vienti 1,77 mrd. € vuonna 2020
  - Kärjessä: Ruotsi 18,3 %, Kiina 8,2 %, Viro 7,3 %, Saksa 6,6 %, Venäjä 5,1 %
  - Kiinasta tullut toiseksi tärkein vientimaa Ruotsin jälkeen
  - Viljatuotteiden vienti kasvanut määrällisesti
  - Kasvu tullut pitkälti sianlihasta ja maitojauheesta -> pohjan laajennus

  - Tavoitteena viennin tuplaus Food from Finland –ohjelmalla v. 2025 mennessä
  - Evästyttä monilta toimijoilta: Ruokavirasto/Kontti-tietopalvelu, Luken Ruokafakta, EU:n Access2Markets, kehittämistoiminta, kuten Vientipolku,
  - Venäjän verkkokaupan hyödynnyks; crossborder-verkkokauppa

- Tuonti 4,7 mrd. € vuonna 2020

Toimialan kannattavuus keskimäärin vaatimatonta, mutta suurta vaihtelua yritysten välillä

- Kotitalouksien kulutusmenoista keskimäärin ruokaan 11,4 %
  - Ravintomenot 2 273 €/ henkilö vuonna 2017

Yrityksiä 1 793, toimipaikkoja lähes 2 100

- **Aitoja makuja -tilastoissa lähes 2 900 lähiruokayritystä**
- **Pienyritysvaltainen:**
  - **68 % työllistää alle 4,**
  - **79 % alle 10 henkilöä,**
  - **yli 250 henkilöä työllistäviä 24 kpl**

Uusia yrityksiä perustettiin 241 ja toimintansa lopetti 117 vuonna 2019

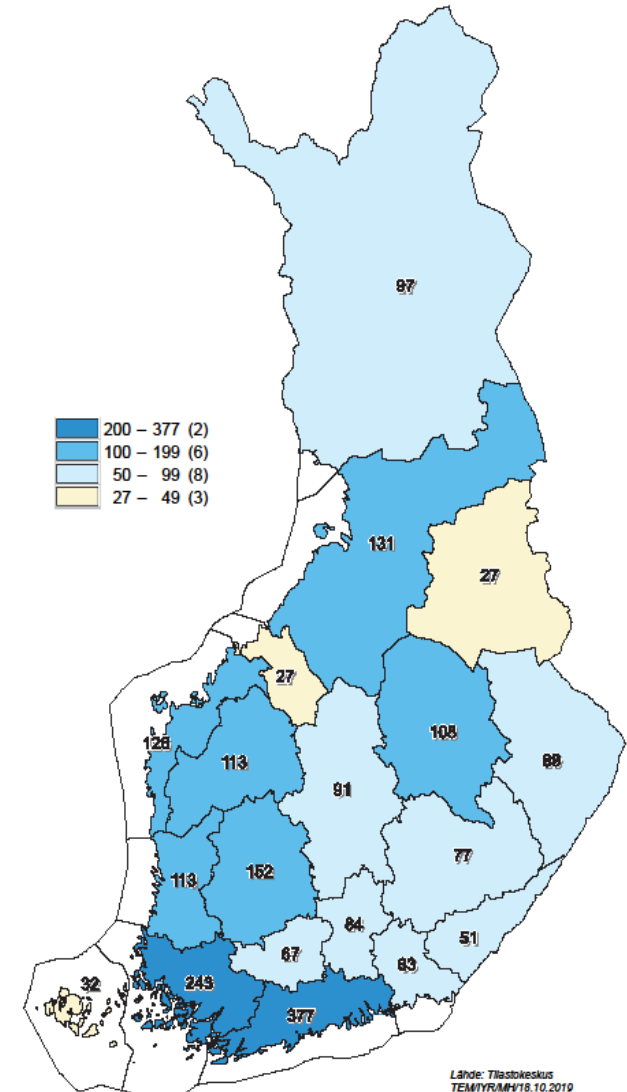
- **Konkurssiin ajautui 28 yritystä vuonna 2019**

Henkilöstöä 33 600 (htv), koko ruokaketju työllistää 340 000 henkilöä

- **Tehdasteollisuuden aloista suurin välillinen työllistävyys (Tilastokeskus)**
  - **Välituotekäyttöpanoksista 78 % kotimaisia**

Suomen elintarviketurva maailman paras

- **Global Food Security Index 2020 -vertailussa oli mukana 113 maata.**

Toimintoja aktiivisesti ja asiakaslähtöisesti uudistava toimiala

Merkittävä ja vakaa investoija

- Kiinteät nettoinvestoinnit 400 - 500 milj. € vuosittain
  - 420 milj. € vuonna 2019
  - 364 milj. € vuonna 2020
  - 616 milj. € vuosi 2021 (EK investointiedustelu)

Innovointiin ja tuotekehitykseen yli 60 milj. € vuosittain

- 66,2 milj. € vuonna 2019

Vastuullisuus

- Energiatehokkuussopimus
- Materiaalitehokkuuden sitoumus
- Elintarviketeollisuuden tiekartta vähähiilisyyteen
- Kohti kestäväää ruokajärjestelmää

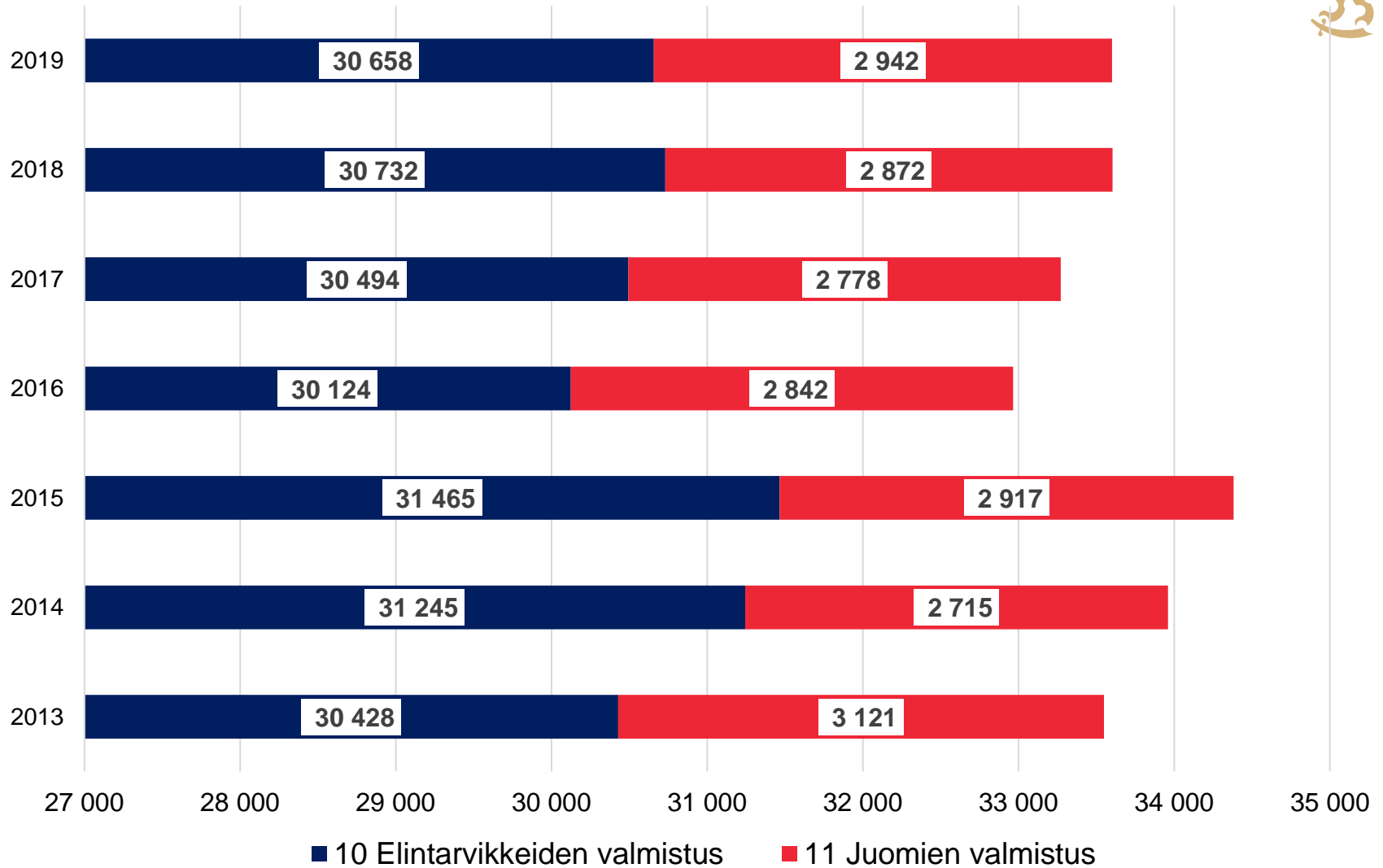
[Ilmatoruokaohjelma - Maa- ja metsätalousministeriö \(mmm.fi\)](https://www.mmm.fi)

Monialainen ja –muotoinen elintarvikeyrityskenttä

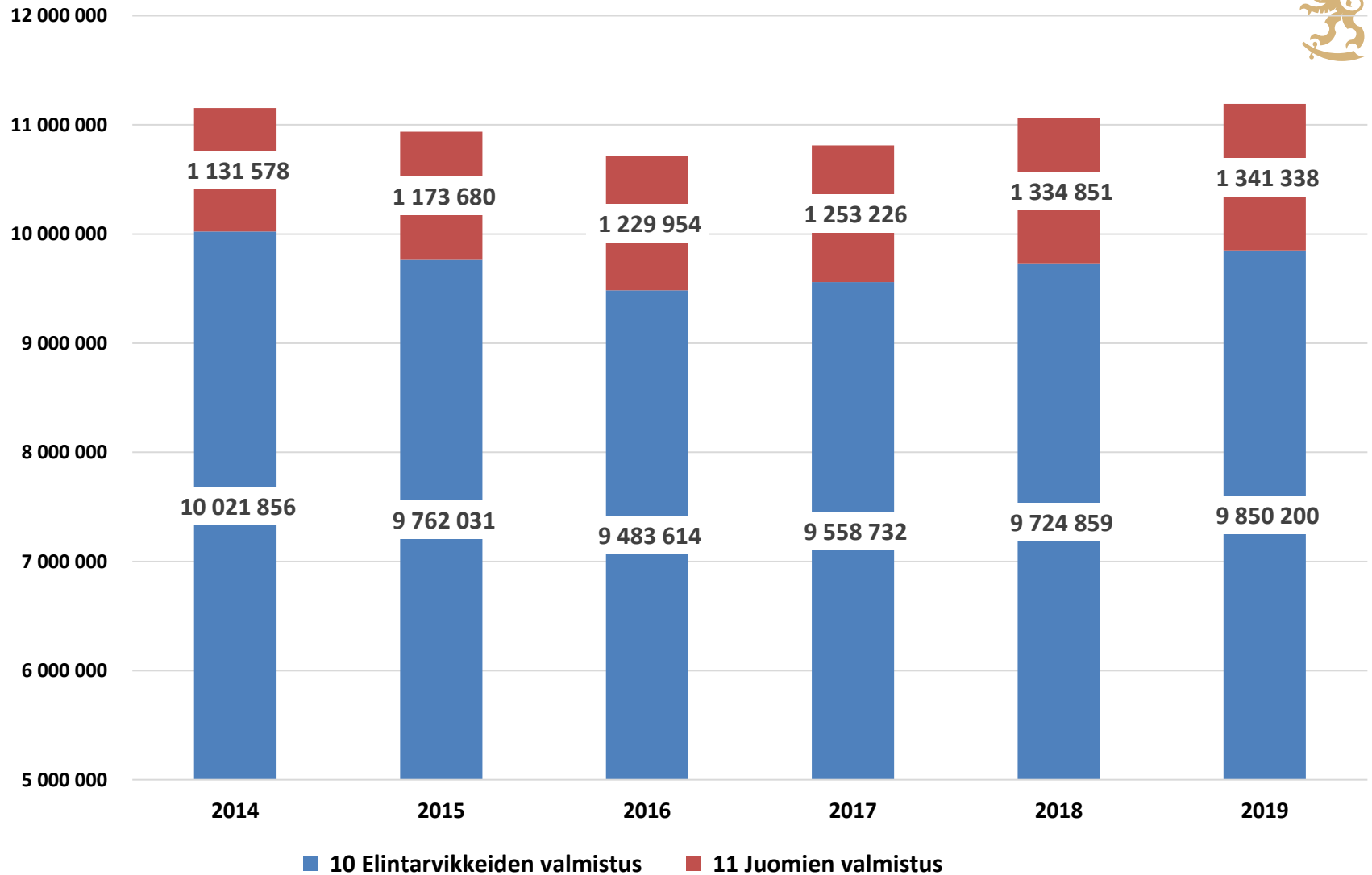
Lähde Tilastokeskus, oikeudelliset yksiköt

Merkittävä työllistäjä - Elintarvikkeiden ja juomien valmistuksen henkilömäärän (htv) kehitystä vuosina 2013 - 2019

Elintarviketeollisuuden liikevaihdon kehitystä 2014 – 2019 e, 1 000 €

Elintarviketeollisuuden alatoimialojen liikevaihto vuonna 2019 e, 1 000 €

Hyödynnettäviä mahdollisuuksia:

- **Muuttuva toimintaympäristö, ruokamurros**
- Kaupungistuminen, jalostuksen tarpeen kasvu
- **Ruoan kysynnän kasvu maailmalla**
- Viennin jalostusarvon nosto, laajennus teknologiaan ja osaamiseen

- Kaupan ja ruokapalveluiden muutokset (hälvenevät erot), monikanavaisuus
- **Kulutustottumusten muutokset**
- **Trendit, hyvinvointi, premium -tuotteet, brändäys**
  - Yksilöllisyys, terveys, eettisyys, helppous, turvallisuus, kasvisruokailu....

- **Kierto- ja biotalouden kehittyminen, materiaalitehokkuus**
- Uudet kumppanuusverkostot
- Vahvistuva toimialojen ja tutkimusverkoston yhteistyö
- **Teknologioiden ja digitaalisuuden kehittyminen, alusta- ja jakamistaloudet**
- **Tuottavuuden parantaminen**

Vahvuuksia vahvistamalla:

- Perinteikäs ja uusiutuva, monimuotoinen teollisuudenala
- Suhteellisen vakaat markkinat

- **Kotimaisuuden vahva arvostus, lähi- ja luomuruoka**
  - Neljä viidestä pitää tärkeänä syödä kotimaista ruokaa (Suomi syö-tutkimus/Taloustutkimus)
- **Kuluttajat kiinnostuneita tuotteista ja uutuuksista**
- Tunnetut brändit ja monipuolistuva tuotetarjonta

- Rationalisointietu isoissa yrityksissä, toisaalta handicraft -etu pienillä
- **Ruoka- ja tuotanto-osaaminen, ruokaturvallisuus, vastuullisuus, jäljitettävyyys**
- **Raaka-aineiden laatu, puhdas maaperä, ilma ja vesi**
- **Ammattitaitoinen henkilöstö, kouluttautumismahdollisuudet**

- **Jatkuva toimintojen kehitys ja uusiutuminen**
- Toimivat logistiset järjestelmät
- Rahoitus ja muu kehittämistuki, tutkimusosaaminen
- **Elintarvikevalvonta, korostuva neuvonnallisuus**

Rahoitusta ja tukea: ELY-keskukset ja TE-toimistot lähelläsi

Lappi: Rovaniemi, Kemi

Kainuu: Kajaani

Pohjois-Pohjanmaa: Oulu, Ylivieska

Pohjanmaa: Vaasa, Kokkola

Etelä-Pohjanmaa: Seinäjoki, Vaasa, Kokkola

Keski-Suomi: Jyväskylä

Pohjois-Savo: Kuopio

Pohjois-Karjala: Joensuu

Etelä-Savo: Mikkeli

Pirkanmaa: Tampere

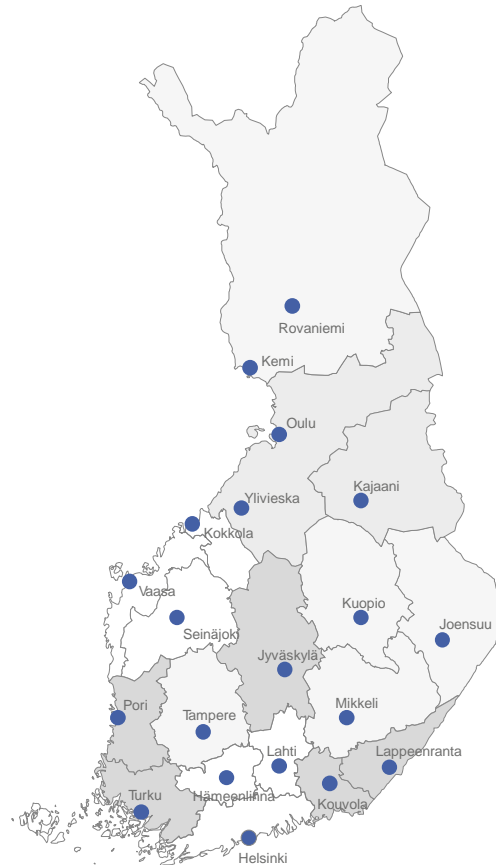
Satakunta: Pori

Varsinais-Suomi: Turku, Pori

Kaakkois-Suomi: Kouvola, Lappeenranta

Häme: Lahti, Hämeenlinna

Uusimaa: Helsinki

YRITYSPALVELUMME

NEUVONTA

Yritys-Suomi-puhelinneuvonta

Puh. 0295 020 500

perustietoa yrityksen perustamisesta ja yritystoiminnan käynnistämisestä. Henkilökohtaista neuvontaa oman alueen yrityspalvelusta, uusyrityskeskuksesta sekä alueen työ- ja elinkeinotoimistosta.

KEHITTÄMISPALVELUT

yrityksille räätälöityjä **analyysi-, konsultointi- ja koulutuspalveluita.**

RAHOITUS

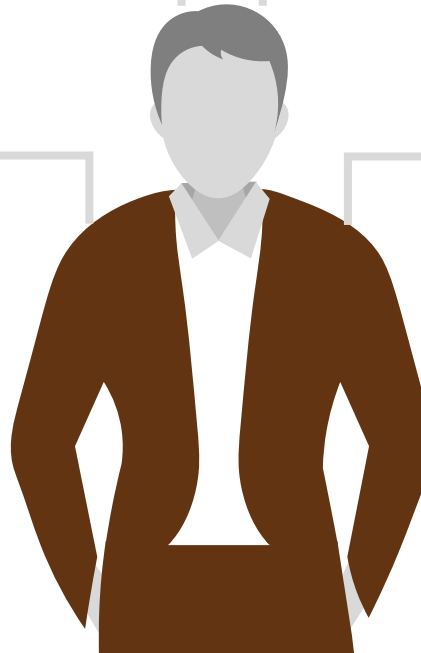
Kehittämistoimenpiteisiin kaikissa yrityksen elinkaaren vaiheissa, kun yritys

- aloittaa toimintansa,
- panostaa uudistumiseen,
- pyrkii kasvamaan tai kansainvälistymään.

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

yrityksen elinkaaren eri vaiheisiin

- rekrytoinnin tueksi
- osaamistarpeiden muutoksiin tai irtisanottujen uudelleen työllistymiseen
- räätälöityjä koulutuspalveluita

Palveluja yrityksen elinkaaren vaiheisiin

Jatkuvaa hakua maaseuturahoituksessa...

- Maaseutuohjelman ohjelmakauteen 2014-2020 kahden vuoden siirtymäkausi 2021 - 2022. Uusi rahoituskausi alkaa 1.1.2023
- Jatkuva haku, päätökset tehdään valintajaksoittain
- Vuoden 2021 valintajaksot:
  - Kehittämishankkeet:
    - 23.1. – 30.4.2021
    - 1.5. – 30.9.2021
  - Yritys- ja yritysryhmähankkeet:
    - 23.1. – 31.3.2021
    - 1.4. – 31.5.2021
    - 1.6. – 31.7.2021
    - 1.8. – 30.9.2021
    - 1.10. – 30.11.2021
- Siirtymäkaudella (2021-2022) myöntöjä voidaan tehdä ”tauotta” (nykyisen ohjelman toimenpiteet, siirtymäkauden varat + ”elvytysvarat”)

Rahoitusmuodot

Yritysrahoitus

PERUSTAMISTUET	INVESTOINTITUET	YRITYSRYHMÄN KEHITTÄMISHANKE
Perustamistuki 5000-35 000€ Perustamistuki kokeiluihin 2000-10 000€	Investointituki 20-35% Toteutettavuustutkimus max. 50%	3-10 yritystä, tuki max. 75%

Kehittämisrahoitus

YHTEISTYÖHANKE	YLEISHYÖDYLLINEN HANKE	MUUT HANKKEET
Tuki max 100 / 80 / 60 %	Kehittämishanke tuki max 100 % Investointihanke tuki max 75%	Koulutushanke tuki max 90% Tiedonvälityshanke tuki max 100% Teemahanke tuki max 75%

Yritysrahoitus

Yritysten perustamista ja investointeja tuetaan, jotta kaupunkikeskustojen ulkopuolelle syntyisi lisää yritystoimintaa sekä työpaikkoja. ELY-keskus ja Leader-ryhmät neuvovat tukien hakemisessa.

Yritystukea voi hakea

- * vähintään 18-vuotias
- * luonnollinen henkilö, osakeyhtiö, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö ja osuuskunta
- * mikroyritys tai pieni yritys
- * keskisuuri yritys, kun kyseessä on maataloustuotteiden jalostus
- * maatila, joka harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan muuta yritystoimintaa

Tuettava yritys

- * Sijaitsee kaupunkikeskustan ulkopuolella. Tarkista aluerajaus rahoittajalta.
- * Toiminta on kannattavaa.
- * Antaa pääasiallisen toimeentulon ainakin yhdelle henkilölle.
- * Yrityksessä on riittävä ammattitaito.

Tuki ei saa vääristää kilpailua. Tuki maksetaan aina takautuvasti toteutuneiden toimenpiteiden ja kustannusten mukaan.

KAS ELY 18.2.2021

Perustamistuki

Jos olet perustamassa yritystä tai yrityksesi ryhtyy harjoittamaan kokonaan uutta liiketoimintaa.

Perustamistukea voi käyttää asiantuntijapalveluiden ostamiseen esim. seuraavia toimenpiteitä varten:

- * Liiketoiminnan kehittämiseen
- * Tuotekehitykseen
- * Tuotannon pilotointiin
- * Markkinointisuunnitelman laatimiseen
- * Koemarkkinointiin
- * Kansainvälistymiseen

Tuen määrä

- * 5 000 – 35 000 euroa
- * 2 000 – 10 000 euroa kokeilutoimenpiteisiin

Investointituki

- * Uusien tai käytettyjen koneiden ja muun käyttöomaisuuden hankintaan
- * Rakennusten ostamiseen, rakentamiseen ja toimitilojen muutostöihin
- * Ohjelmistojen, patenttien ja valmistus-oikeuksien hankintaan tai muihin aineetomiin investointeihin

Tuen määrä

- * 20-35 % hyväksyttävistä kustannuksista. Yli 20 % tukitaso koskee maataloustuotteiden jalostusta ja ilman tieyhteyttä olevia saaria.
- * Myönnettävän tuen tulee olla vähintään 2000 euroa.

Investoinnin toteutettavuustutkimus

Ennen investoinnin toteuttamista voit hakea tukea investoinnin edellytysten selvittämiseen ja suunnitteluun. Tuki on tarkoitettu asiantuntijapalveluiden hankintaan. Toteutettavuustutkimukseen myönnetty tuki ei edellytä investoinnin toteuttamista.

Tuen määrä

- * Tuki on enintään 50 % hyväksyttävistä kustannuksista. Myönnettävän tuen tulee olla vähintään 1500 euroa.

Hanketuet yritysryhmille

Vähintään kolmen yrityksen ryhmä kehittää toimintaansa yhteisillä ja yrityskohtaisilla toimenpiteillä. Tavoitteena voi olla muun muassa markkinointiyhteistyön kehittäminen, tuoteperheen suunnittelu, osaamisen kehittäminen tai yritysten laatuvalmennus.

Tuen hakijaksi ja hallinnoijaksi soveltuu kehittämissyhtiö tai muu julkis- tai yksityisoikeudellinen yhteisö.

Tuen määrä

- * Jopa 75 % hyväksyttävistä kustannuksista

Kehittämisrahoitus

Kenelle?

Tukea voidaan myöntää julkis- tai yksityis-isoikeudelliselle yhteisölle, kuten kyläyhdistykselle tai muulle rekisteröityneelle järjestölle, kehittämisyhdistykselle, osuuskunnalle, kunnalle tai oppilaitokselle.

Hankkeisiin tarvitaan aina myös toteuttajan omaa rahaa. Tuki maksetaan takautuvasti toteutuneiden kustannusten mukaan. Huomioi, että väliaikaisrahoitusta tarvitaan myös tuettavan summan osalta.

Yleishyödyllinen kehittäminen

Tukea voi saada esimerkiksi paikallisten palveluiden ja asumisviihtyvyyden parantamiseen, selvitysten ja suunnitelmien laadintaan sekä alueen kulttuuri- ja luonnonperinnön säilyttämiseen. Tukea ei saa yhteisön perustoimintaan.

Yleishyödyllinen investointi

Tukea voidaan myöntää esimerkiksi:

- * Erilaisiin investointeihin, koneiden ja laitteiden hankintaan sekä suunnitteluun, kun luodaan uudenlaista toimintaa.
- * Leader-hankkeissa osan tai jopa koko yksityisen rahoituksen osuuden voi korvata talkootyöllä.

Elinkeinollinen yhteistyöhanke

- * Elinkeinojen kehittämishanke, jota usea toimija toteuttaa yhdessä.
- * Yhteistyö voi olla yritysten välistä yhteistyötä, yritysten ja kehittäjätahojen yhteistyötä tai kehittämis- ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyötä.
- * Voidaan kehittää esim. yritysten yhteisiä tuotteita ja menetelmiä, tukea mikroyritysten matkailupalveluiden kehittämistä, markkinointia ja myyntiä.
- * Tulosten tulee olla yleisesti hyödynnettävissä.

Koulutus- ja tiedonvälityshankkeet

- * Koulutushankkeen kohderyhmänä voivat olla esimerkiksi maaseudun yrittäjät ja asukkaat, viljelijät tai metsänomistajat.
- * Koulutuksen voi toteuttaa kurssinä, verkkokoulutuksena, työpajoina tai valmennuksena.
- * Tiedonvälityshankkeissa jaetaan uusinta tietoa ja nostetaan esiin maaseudun elinvoimaisuuteen ja kilpailukykyyn vaikuttavia asioita.

Teemahanke

Leader-ryhmän hanke, jossa usean toimijan pieniä toimenpiteitä ja investointeja voidaan toteuttaa.

Ota yhteyttä ELY-keskukseen tai oman alueesi Leader-ryhmään. Saat apua ja ohjeistusta hakuprosessin käynnistämiseen sekä sähköisen Hyrrä-palvelun käyttöön.

Kuva ©maaseutuverkosto / Cantum Oy

Lisätietoa maaseuturahoituksesta

- ELY-keskuksesta haettavista maaseuturahoituksesta
  - www.ely-keskus.fi/maaseutuelinkeinot
  - Kehittämisrahoitus: Leena Hyrylä ja Jukka Penttilä
  - Yrityusrahoitus: Eija Harju ja Kirsi Hyrkäs
  - Maatilarahoitus: Henna AaproSähköposti: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi
- Leader -ryhmien kautta haettavista hanke- ja yritystuista
  - www.pohjois-kymenkasvu.fi/ (Kouvolan seutukunta)
  - www.sepra.fi/ (Kotka-Haminan seutukunta)
  - www.karkileader.fi/ (Imatran seutukunta)
  - www.leaderlansisaimaa.fi/ (Lappeenrannan seutukunta)

Huom.

- [Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelma - Meri- ja kalatalousrahasto](#)
  - Tuomas Oikari, Varsinais-Suomen ELY-keskus, p. [+358 295 029 075](tel:+358295029075)

Yrityksen kehittämisavustus

-Investointi- ja kehittämistuki pk-yrityksille

- **yrityksen liiketoiminnan uudistumiseen tai kansainvälistymiseen**
- **yrityksen kokonaisvaltaiseen kehittämiseen sekä paremman liiketoiminnan edellytyksiin,**
kun yritys aloittaa toimintansa, haluaa panostaa merkittävästi uudistumiseen tai pyrkii kasvamaan. Erityisenä painopisteenä on yritysten kansainvälistyminen.

Rahoitusta voi hakea *hankkeenomaiseen kehittämiseen* silloin, kun se ei toteutuisi

- ilman myönnettävää avustusta tai
- jossa avustuksella arvioidaan olevan *merkittävä* vaikutus hankkeen toteuttamiseen (esim. aikatauluun, korkeampaan laatuun tai laajuuteen)

Harkinnanvarainen avustusta suunnataan sellaisiin hankkeisiin, joilla arvioidaan olevan merkittävä vaikutus yrityksen:

- 1) käynnistämiseen, laajentamiseen tai uudistamiseen;
- 2) innovaatiotoimintaan tai osaamisen vahvistamiseen;
- 3) kasvuun tai kansainvälistymiseen;
- 4) tuottavuuteen; taikka
- 5) energia- tai materiaalitehokkuuteen.

Vähähiilisyttä edistäviin hankkeisiin kohdistetaan 25 % EAKR-rahoituksesta

www.ely-keskus.fi/yrityksen-kehittamisavustus

Voidaan myöntää 30.6.2021 saakka
väliaikaisena valtiontukena,
jonka yrityskohtainen
enimmäismäärä 800 000 euroa
Myös pienille yrityksille, jotka ovat olleet
vaikeuksissa ennen 1.1.2020

- Yhteys: Jere Auvinen, Hämeen ELY-keskus, p. 0295 025 201

- ✓ Suunnitteletko yrityksen kasvua kotimaassa, kansainvälistymistä tai omistajan vaihdosta ?
- ✓ Etsitkö digitaalista ratkaisua tai kaipaako markkinointi uutta suuntaa ?
- ✓ Onko yritykselläsi rekrytointisuunnitelmia ?
- ✓ Kaipaako tuote uudistamista tai onko yritykselläsi kokonaan uusi tuote- tai palveluidea ?

KEHITTÄMISPALVELUT

ELY-keskus on kilpailuttanut n. 700 asiantuntijaa tuottamaan palveluja.

Haku: www.yritystenkehittamispalvelut.fi

Analyysi

Muodosta kokonaiskuva liiketoiminnan nykytilasta ja uusista mahdollisuuksista.

ELY-keskuksen kilpailuttaman asiantuntijan kanssa käydään läpi liiketoiminnan osa-alueet ja laaditaan kehittämissuunnitelma.

- Palvelut ja tuotteet
- Asiakkaat, markkinointi ja myynti
- Talous
- Johtaminen, henkilöstö ja rekrytoinnit
- Tuotanto, prosessit ja digitalisointi
- IPR

Kesto 1-2 päivää

Hinta 260 € + alv/päivä

Konsultointi

Kehitä yritystäsi ELY-keskuksen kilpailuttaman asiantuntijan kanssa.

Konsultoinnin teemana voi yrityksen tarpeesta riippuen olla:

- Kasvu ja kansainvälistyminen
- Tuottavuus ja digitalisointi
- Markkinointi ja asiakkuudet
- Johtaminen ja henkilöstö
- Innovaatioiden kaupallistaminen

Kesto 2-5 päivää kerralla. Enintään 15 päivää kolmessa vuodessa.

Hinta 325 € + alv/päivä

Koulutus

Kehitä liiketoimintaosaamistasi ja verkostoidu muiden yrittäjien kanssa.

Koulutusohjelmat pk-yritysten johdolle ja avainhenkilöille.

Teemoina:

- Kasvuun johtaminen
- Talouden ja tuottavuuden johtaminen
- Markkinoinnin ja asiakkuuksien johtaminen

Kesto 10 yhteistä koulutuspäivää ja 2 yrityskohtaista konsultointipäivää

Hinta 1 590 € + alv/osallistuja

ELY-keskusten palvelut osana

Team **FINLAND**-verkostoa

ELY-keskukset koordinoivat maakunnallista Team Finland -toimintaa

- Kansainvälistymisneuvonta
- Kansainvälistä verkottumista ja yhteyksien luomista tukevat palvelut
- Kansainvälistymisvalmiuksia ja -osaamista edistävät palvelut
- Kansainvälistymistä edistävät rahoituspalvelut (ELY-keskus, **Business Finland**, Finnvera)
- Tieto ja neuvonta vientikohdemaanmarkkinasta, toimintaympäristöstä ja kansainvälisten markkinoiden mahdollisuuksista
- Neuvonta kaupan esteiden purkamisessa
- Ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun edistämisen palvelut
- Ulkomaisille pääomasijoittajille ja Suomeen investoiville yrityksille suunnatut palvelut

[Maakunnalliset Team Finland - kasvu- ja kansainvälistymiskoordinaattorit \(pdf\)](#)

Kaakkois-Suomen TF-koordinaattorit:

Juha Linden, 0295 029 069 (Etelä-Karjala)

Asko Jaakkola, 0295 029 055 (Kymenlaakso)

Business Finland – alueyhteyshenkilö: Satu Mäkelä p. +358 2950 55000 (vaihde)

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kiitos!

**Ota rohkeasti yhteyttä
ELY-keskukseen tai TE-toimistoon!**

www.te-palvelut.fi

www.ely-keskus.fi